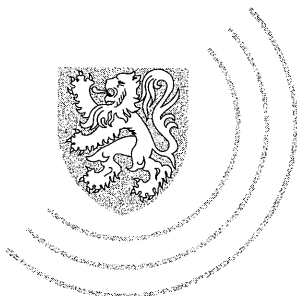

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

17 oktober 1996

BELEIDSBRIEF

**Stedelijk beleid :
voor steden en mensen**

Beleidsprioriteiten 1997

ingediend door de heer Leo Peeters,
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting

INHOUDSOPGAVE :

Blz.

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 – Het stedelijk beleid : krachtlijnen	4
1. Een inclusief beleid	4
2. Een geïntegreerd beleid dat betrekking heeft op alle beleidsniveaus	4
3. Een pact met de gemeenten	4
4. Een beleid op maat van de lokale besturen	5
5. Een planmatige aanpak gespreid over meerdere jaren	5
6. Een resultaatgerichte aanpak	5
7. Een beleid van gemeente én OCMW	5
8. Informatie en participatie	6
Hoofdstuk 2 – Het sociaal Impulsfonds	
1. De opdracht van het fonds	6
2. De middelen van het sociaal Impulsfonds	6
3. Voor welke gemeenten is het fonds bestemd	7
4. Een lokaal beleidsplan	7
5. De ondersteuning door de Vlaamse administratie van het convenantenbeleid in het kader van het Sociaal Impulsfonds	8
6. Stand van zaken m.b.t. de SIF-beleidsovereenkomsten	10
7. Communicatieplan Stedelijk Beleid en Sociaal Impulsfonds	10
Hoofdstuk 3 – Het inclusief beleid in uitvoering	11

BELEIDSBRIEF 1996

STEDELIJK BELEID : Voor steden en mensen

INLEIDING

Het werken aan de revitalisering van de steden en de gemeenten en hun achtergestelde buurten is voor de Vlaamse regering een topprioriteit. Voor een diepgaande analyse van de stedelijke problematiek, verwijzen we naar de beleidsbrief 1995 : "Voor steden en mensen".

De problemen manifesteren zich in de eerste plaats en zijn het sterkst voelbaar in de grote steden en de verstedelijkte gebieden, maar zijn daartoe niet beperkt. Het nieuwe beleid moet derhalve gericht zijn naar alle gemeenten, waar zich ernstige problemen voordoen. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de achtergestelde buurten.

Op vele beleidsdomeinen zullen gelijktijdig en samenhangend maatregelen noodzakelijk zijn. Zowel op het Vlaamse als op het lokale niveau zal een inclusief beleid een noodzaak zijn.

Eén van de instrumenten in het nieuwe beleid van de Vlaamse regering is het Sociaal Impulsfonds (decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds, B.S. 1 juni 1996 ; de uitvoeringsbesluiten en de modellen van beleidsovereenkomsten) werden in het Staatsblad van 3 juli 1996 gepubliceerd).

Voor dit fonds zijn de minister bevoegd voor het stedelijk beleid en de minister bevoegd voor welzijn samen verantwoordelijk.

Het Sociaal Impulsfonds bundelt een maximaal aantal middelen ter verbetering van de leef-en omgevingskwaliteit van de steden en gemeenten, meer in het bijzonder van de achtergestelde buurten, de strijd tegen de kansarmoede en de bevordering van het welzijn.

Het Sociaal Impulsfonds is wel uitdrukkelijk meer dan een sociaal fonds of een armoedefonds. De stedelijke problematiek lost men immers structureel niet op met kansarmoede- of welzijnsprojecten alleen. Ook op andere domeinen zoals huisvesting, verkeersleefbaarheid, economisch draagvlak, tewerkstelling, ruimtelijke ordening, onderwijs, socioculturele werking, migrantenbeleid, sociaal-juridische ondersteuning van de bewoners,... zijn inspanningen een vereiste.

Het Stedelijk beleid zal worden uitgewerkt in een partnerschap tussen enerzijds het Vlaamse gewest en anderzijds de steden en de gemeenten en de O.C.M.W.'s (of de Vlaamse Gemeenschapscommissie). In het kader van het Sociaal Impulsfonds zullen met de lokale besturen resultaatgerichte beleidsovereenkomsten worden afgesloten. Dit nieuwe beleid - een convenantenbeleid - responsabiliseert de lokale besturen. Deze overeenkomsten kunnen immers maar worden afgesloten indien het lokaal bestuur zelf het voortouw neemt en een coherent beleidsplan over meerdere jaren opstelt. Gemeente en O.C.M.W. samen maken dit beleidsplan, in overleg met de lokale actoren die relevant zijn voor de oplossing van de prioriteiten die de lokale overheid heeft gedefinieerd.

In het beleidsplan verbindt de lokale overheid zich tot bepaalde resultaten waarbij de kortlopende projectwerking verlaten wordt.

Uiteraard zal de Vlaamse overheid hiervoor de nodige middelen ter beschikking moeten stellen. Al deze afspraken worden in de beleidsovereenkomst neergeschreven.

Hoofdstuk 1. - Het stedelijk beleid : krachtlijnen

De **krachtlijnen** van het beleid kunnen als volgt worden samengevat.

1. Een inclusief beleid

Met inclusief beleid bedoelt men dat op vele domeinen tegelijk en samenhangend maatregelen moeten worden getroffen om de leefbaarheid van de steden en de gemeenten, meer in het bijzonder van de achtergestelde buurten, te herstellen. Hefbomen voor oplossingen zijn te vinden in de gezinszorg, de samenlevingsopbouw, de werkgelegenheid, huisvesting, mobiliteit, onderwijs en vorming, economie, het welzijns- en OCMW-beleid, het migrantenbeleid... Complexe problemen vragen inderdaad om een inclusieve aanpak, zowel op het Vlaamse als op het lokale niveau. Slechts als elke minister binnen de eigen bevoegdheden uitdrukkelijk met de regeringsprioriteit die het stedelijk beleid is, rekening houdt en hiervoor over alle bevoegdheden en beleidsdomeinen heen wordt samengewerkt, kunnen duurzame oplossingen gevonden worden (zie verder, Hoofdstuk 3).

Via het Sociaal Impulsfonds zal het inclusief beleid ongetwijfeld een belangrijk impuls krijgen.

Het is immers duidelijk dat het convenantenbeleid in het kader van het Sociaal Impulsfonds zal aanleiding geven tot vragen van de lokale overheid aan de Vlaamse regering om het Vlaamse beleid te heroriënteren en zo het lokale beleid tot verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit te ondersteunen. Zo zal het Vlaamse inclusief beleid mee "bottom up" vorm krijgen, wat logisch en positief is in het kader van een waar partnerschap. Dit impliceert onder meer dat de Vlaamse overheid de reguliere budgetten die van belang zijn voor het beleid tot verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit, niet mag afbouwen, met als argument dat de kost van dit beleid voortaan op het Sociaal Impulsfonds moet worden geïmputeerd. Zo zou het Sociaal Impulsfonds het omgekeerde bereiken van wat ermee beoogd wordt : impulsen geven aan de leefbaarheid van de steden en gemeenten.

2. Een geïntegreerd beleid dat betrekking heeft op alle beleidsniveau's

Alle voor het beleid tot de verbetering van de leef-en omgevingskwaliteit dienstige middelen moeten, ongeacht het beleidsniveau waarvan ze afkomstig zijn, op lokaal vlak zowel inhoudelijk als organisatorisch op elkaar worden afgestemd. Bedoeld worden de middelen uit de Europese programma's (zoals URBAN), de federale middelen in het kader van de veiligheids-en preventiecontracten), de Vlaamse inspanningen, de middelen van de lokale overheid en, eventueel, de provincies. Wat de federale veiligheids- en preventiecontracten betreft zal overleg gepleegd worden met de federale overheid. De Vlaamse regering legde op 31 januari 1996 de principes ter zake vast. Het overleg werd in september 1996 opgestart. Het is de bedoeling om vanaf 1997 de SIF-convenanten en de federale samenlevingscontracten optimaal op elkaar af te stemmen.

3. Een pact met de gemeenten

Het verbeteren van de leef -en omgevingskwaliteit kan slechts succesvol worden aangepakt in samenwerking en in partnerschap tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Lokaal kunnen de behoeften het best worden ingeschat en juistere beleidskeuzen gemaakt. Deze decentralisatie gaat uiteraard gepaard met een verhoogde responsabilisering van beide partners, goede afspraken over de doelstellingen en verbintenissen voor meerdere jaren met inbegrip van de beoogde resultaten evenals over de wijze waarop naleving van de afspraken wordt gecontroleerd.

Precies omwille van dit partnerschap is regelgeving inzake het Sociaal Impulsfonds beperkt tot het strikt noodzakelijke.

Het is inderdaad de bedoeling om het convenantenbeleid in het kader van het Sociaal Impulsfonds zoveel mogelijk uit te bouwen in onderling overleg. Regelmatig overleg, uitwisseling van informatie, gezamenlijke evaluatie van de uitvoering, de organisatie van informatiedagen, het aanbieden van cursussen, handleidingen, de ondersteuning van de lokale overheid, onder meer door het aanbieden van relevante cijfergegevens komen in de plaats van talrijke gedetailleerde omzendbrieven en richtlijnen.

4. Een beleid op maat van de lokale besturen

Gelet op de complexiteit van de problematiek op lokaal niveau is het niet wenselijk om eenvormige oplossingsstrategieën vanuit het Vlaamse niveau op te leggen.

De modellen van beleidsovereenkomst in het kader van het Sociaal Impulsfonds zijn te beschouwen als “moederconvenanten” die enerzijds een zekere eenvormigheid willen garanderen maar anderzijds telkens de mogelijkheid bieden dat ze op maat van de betrokken lokale overheid worden geschreven.

De modellen van beleidsovereenkomst hechten bovendien een groot belang aan de openbaarheid van de overeenkomst en de informatie aan en participatie van de bevolking.

Om de planning van de Vlaamse overheid en de lokale overheden optimaal op elkaar af te stemmen, wordt bovendien de methodiek van het strategisch planningsproces gebruikt (missie, strategische doelstellingen, beoogde resultaten, indicatoren)

5. Een planmatige aanpak gespreid over meerdere jaren

Het herstel van de leefbaarheid van de steden en gemeenten is een werk van lange duur.

Om deze meerjarige aanpak mogelijk te maken, geeft het decreet op het Sociaal Impulsfonds zelf aan de lokale overheid de zekerheid over het bedrag van de trekkingsrechten op het Sociaal Impulsfonds voor de periode 1996 tot en met 1999.

6. Een resultaatgerichte aanpak

Nieuw in de aanpak is de resultaatgerichtheid. De beleidsovereenkomsten in het kader van het Sociaal Impulsfonds bevatten afspraken over resultaten die moeten bereikt worden, niet over de wijze waarop, dus niet over projecten of andere manieren om bepaalde resultaten te halen. Zo moet een versnippering van middelen over allerlei projecten worden vermeden.

De betaling van de trekkingsrechten, het voorschot uitgezonderd, is dan ook afhankelijk van het halen van resultaten. Dit wordt gemeten aan de hand van indicatoren. Dit is vrij nieuw in Vlaanderen, al wordt daar in het kader van het strategisch planningsproces voor de Vlaamse Gemeenschap ook gebruik van gemaakt. In Europese programma's en in het Nederlandse “grote stedenbeleid” wordt ook met indicatoren gewerkt.

De ontwikkeling van goede indicatoren die periodiek op accurate wijze het halen van resultaten kunnen meten is een cruciale kritische succesfactor voor het slagen van het convenantenbeleid. Het gaat enerzijds om procesindicatoren die belangrijke tussenstappen meten zoals de terugdringing van de verkrotting, anderzijds om indicatoren die de verbetering van de leefbaarheid meten zowel op wijkniveau als op gemeentelijk niveau. Inderdaad, zonder deze indicatoren kan men niet anders dan uitgebreide controleprocedures a priori en a posteriori ontwikkelen en gedetailleerde projecten eisen, wat uiteraard een zware hypotheek zou leggen op het partnerschap tussen de Vlaamse regering en de lokale overheid. Naast het voordeel dat doelstellingen en resultaten heel concreet zullen moeten geformuleerd worden, maakt deze nieuwe werkwijze het mogelijk om permanent de uitvoering van het beleid op te volgen, te evalueren en eventueel bij te sturen.

7. Een beleid van gemeente én O.C.M.W.

De gemeente en het O.C.M.W. moeten een geïntegreerd (sociaal) beleid voeren. Dit is nog te dikwijls niet het geval. Ze moeten samen een lokaal beleidsplan opstellen om aanspraak te kunnen maken op trekkingsrechten uit het Sociaal Impulsfonds.

Het wordt een grote uitdaging om de sociale invalshoek (krachtens artikel 10 van het decreet is de strijd tegen de kansarmoede trouwens een prioriteit voor het Sociaal Impulsfonds) en de aanpak vanuit de “harde” sectoren (infrastructuur, versteviging van het economisch draagvlak, huisvesting, verbetering van

het openbaar domein, de zorg voor tewerkstelling, ...) met elkaar te verzoenen in het kader van een coherent lokaal beleidsplan. Het is evident dat dit lokaal inhoudelijke én organisatorische repercussies heeft. De wijkontwikkelingsplannen zijn alleszins een garantie voor een geïntegreerde aanpak.

8. Informatie en participatie

De verbetering van de dienstverlening van de lokale overheid en van bepaalde lokale actoren evenals een degelijk beleid van informatie en communicatie van het gevoerde beleid tot verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit zijn twee belangrijke, wat onderschatte, elementen van bestuurlijke vernieuwing, al zijn ze toch een uitermate belangrijk aspect van het beoogde beleid. In feite gaat het hier om een randvoorwaarde, een kritische succesfactor. Zelfs het beste beleid zal, hoe goed bedoeld ook, falen indien de bevolking er geen direct baat bij heeft (o.m. door een betere dienstverlening) of geen of onvoldoende weet heeft van wat allemaal gedaan wordt om de leefbaarheid van zijn of haar wijk/gemeente te herstellen.

Een en ander hangt nauw samen met het belang van de betrokkenheid van de bewoners bij het gevoerde beleid. De wijkontwikkelingsplannen zijn hier van groot belang. In het kader van het wijkontwikkelingsplan zal onder meer aan de situatie van de vrouwen bijzondere aandacht worden besteed.

Hoofdstuk 2. - Het Sociaal Impulsfonds

1. De opdracht van het fonds

Zoals gezegd, heeft het Sociaal Impulsfonds de opdracht om het lokaal beleid inzake het herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van de achtergestelde buurten en de steden en het beleid inzake de bestrijding van de kansarmoede en de bevordering van het welzijn te ondersteunen.

Het decreet legt wel de verplichting op om het trekkingsrecht op het fonds prioritair te gebruiken voor het herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van de achtergestelde buurten en het bestrijden van de kansarmoede.

2. De middelen van het Sociaal Impulsfonds

Het fonds bestaat uit de bundeling van bestaande middelen nl. het VFIK, kansarmoedegelden, de Bijzondere Dotatie, het BFMW, verhoogd met nieuwe middelen (500 mio in 1996). Er is een voorafname voorzien van 80 miljoen frank voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

In totaal gaat het om 4,4428 miljard frank. Het decreet voorziet dat het Sociaal Impulsfonds vanaf 1997 elk jaar telkens met 1 miljard frank zal aangroeien : 1997 : 5.428.8 ; 1998 : 6.428.8 ; 1999 : 7.428.8. In 1999 komt het Sociaal Impulsfonds op kruissnelheid. Vanaf 2000 zal, zo voorziet het decreet, het fonds jaarlijks worden aangepast aan een evolutiepercentage. Elk jaar zal het bedrag van het fonds bovendien worden verhoogd met het bedrag van de netto-opbrengst van de heffingen, intresten en administratieve geldboeten ingevolge de heffing op de leegstand en de verkrotting.

Door de inschrijving in het decreet zelf van de groei van het Sociaal Impulsfonds krijgen de lokale besturen zekerheid over hun trekkingsrechten en krijgen ze de gelegenheid om een meerjarenplanning uit te bouwen.

De Vlaamse regering heeft wel beslist om de uitvoering van het decreet te evalueren, meer in het bijzonder het behalen van de in de beleidsovereenkomst vooropgezette resultaten. Dit gebeurt medio 1997, naar aanleiding van de begrotingsopmaak 1998.

3. Voor welke gemeenten is het fonds bestemd ?

Alle gemeenten hebben trekkingsrechten op het Sociaal Impulsfonds . Elke gemeente krijgt inderdaad, ongeacht het resultaat van de verdeling van de middelen op basis van de 10 criteria, een gewaarborgd aandeel (of trekkingsrecht) dat even groot is als wat ze nu kregen.

Het gewaarborgd trekkingsrecht is gelijk aan hetzij de Bijzondere dotatie + BFMW hetzij aan VFIK + BFMW

Er zijn twee groepen van gemeenten :

- SIF-gemeenten : dit zijn gemeenten met een gewaarborgd trekkingsrecht
- SIF + gemeenten : dit zijn gemeenten met meer dan het gewaarborgd aandeel. Dit surplus wordt geput uit hetgeen overblijft nadat iedereen zijn gewaarborgd aandeel heeft gekregen.

De verdeling van de middelen van het Sociaal Impulsfonds geschiedt aan de hand van 10 objectieve criteria van sociale achterstelling (aantal migranten, bestaansminimumtrekkers, jonge werklozen, langdurige werklozen, WIGW's, probleemjongeren, kinderen in eenoudergezinnen, kansarme gezinnen, woningen zonder comfort, sociale huurappartementen).

De criteria zijn zodanig dat de gemeenten waar de achterstellingsproblematiek het sterkst aanwezig en voelbaar is, de meeste extra-middelen krijgen. De nieuwe middelen worden dus uitsluitend in deze beperkte groep van gemeenten met de meeste problemen ingezet. De twee steden Antwerpen en Gent krijgen ongeveer 2/3 van de nieuwe middelen.

Het gaat om de volgende SIF-plus gemeenten : Aalst, Antwerpen, Blankenberge, Bredene, Brugge, De Panne, Dendermonde, Diest, Eeklo, Genk, Gent, Geraardsbergen, Ham, Kortrijk, Leuven, Lier, Mechelen, Menen, Nieuwpoort, Oostende, Ronse, Spiere-Helkijn, Tienen, Tongeren, Turnhout, Vilvoorde, Wetteren, Willebroek, Zelzate.

Ook Brussel krijgt middelen via een voorafname van 80 miljoen frank uit het fonds.

4. Een lokaal beleidsplan

Gemeente en O.C.M.W. moeten samen een beleidsplan opstellen. Zonder beleidsplan kan geen beleidsovereenkomst worden goedgekeurd en kunnen geen trekkingsrechten worden uitbetaald.

Het beleidsplan is " een samenhangend plan dat uitgaat van een visie op lange termijn. Het beleidsplan formuleert, vanuit de prioriteiten en de doelstellingen van de gemeente en het O.C.M.W. , de resultaten welke moeten gehaald worden op het vlak van de verbetering van de leef-en omgevingskwaliteit". Het beleidsplan heeft minstens betrekking op de periode 1996-1999. Het beleidsplan is dus een resultaatgericht meerjarenplan, op grond van de lokale prioriteiten en doelstellingen.

Gemeente en O.C.M.W. maken samen een ontwerp van beleidsplan op in een stuurgroep, in overleg met de lokale actoren.

Het beleidsplan integreert alle middelen die lokaal worden ingezet om de leefbaarheid van de gemeente te verbeteren (federale, Europese middelen,...).

De goedkeuring van het beleidsplan wordt verleend in de vorm van een beleidsovereenkomst tussen de Vlaamse regering en de gemeente en het O.C.M.W.

De trekkingsrechten op het Sociaal Impulsfonds geven op zich geen recht op subsidies. Het gebruik en de uitbetaling zijn afhankelijk van de uitvoering van de beleidsovereenkomst , met andere woorden van het behalen van de afgesproken resultaten.

Om al te grote prefinanciering door het lokale bestuur te voorkomen, ontvangen zowel de gemeente als het O.C.M.W., voor de duur van de beleidsovereenkomst , jaarlijks een voorschot.

Voor het jaar 1996 is een specifieke regeling van toepassing.

De beleidsovereenkomst 1996 wordt slechts met de beperkte groep van gemeenten die meer ontvangen dan het gewaarborgd trekkingsrecht, afgesloten, en wel enkel voor het gedeelte van de trekkingsrechten

dat het gewaarborgd trekkingsrecht overschrijdt en, eventueel, het VFIK-aandeel 1996. Inderdaad, niet elke ex VFIK gemeente zal horen tot één van de SIF plus gemeenten. Al de andere gemeenten hoeven in 1996 geen beleidsplan in te dienen noch een beleidsovereenkomst af te sluiten.

1996 is een belangrijk overgangsjaar. De beleidsovereenkomst 1996 dient dan ook te worden beschouwd als een overeenkomst die de overgang maakt naar de meerjarige beleidsovereenkomst 1997-1999. Toch mag de beleidsovereenkomst 1996 niet alleen aangezien worden als een overgangskonvenant. Ze betekent tegelijk ook de start van het beleid dat de Vlaamse regering, in een partnerschap met de lokale besturen, wil realiseren. 1996 is dan ook een belangrijk scharnierjaar in het beleid tot herstel van de leefbaarheid van de steden en gemeenten, waarin acties moeten ondernomen worden die zo snel mogelijk, bij voorkeur nog in 1996, tot voor de bevolking zichtbare resultaten leiden.

5. De ondersteuning door de Vlaamse administratie van het convenantenbeleid in het kader van het Sociaal Impulsfonds

Het ligt in de bedoeling van de Vlaamse overheid om de lokale besturen maximaal te ondersteunen o.m. via permanente communicatie en vorming, maar ook via het ter beschikking stellen van brochures de lokale overheden te ondersteunen.

5.1. Op de Administratie Binnenlandse Aangelegenheden wordt daarom een **administratieve cel** opgericht als contact- en aanspreekpunt voor de gemeenten in het kader van de implementatie, opvolging en evaluatie van het SIF-decreet. Deze administratieve cel zal bovendien fungeren als service- en ondersteuningspunt (technisch, methodologisch, ...) voor de gemeenten bij het opmaken en evalueren van de convenanten, meer bepaald de beleidsplannen met daarin vermelde strategische doelstellingen, jaarobjectieven, de keuze en de aanmaak van evaluatie- indicatoren, de methodes voor de omgevingsanalyse, het aanbrengen van de relevante gegevens, ... De wijze waarop het convenantenbeleid in uitvoering van het decreet inzake het Sociaal Impulsfonds, door de Vlaamse administratie inhoudelijk en administratief wordt voorbereid, opgevolgd en ondersteund, geschiedt volgens de volgende beginselen:

- a. oprichting van een horizontaal sturingsorgaan, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende betrokken administraties. Vertegenwoordigers van de minister bevoegd voor het stedelijk beleid en voor de bijstand aan personen maken deel uit van het sturingsorgaan ;
- b. aanduiding van een coördinator die het convenantenbeleid in het kader van het Sociaal Impulsfonds voltijds coördineert en opvolgt en die het horizontaal sturingsorgaan voorziet. De coördinator rapporteert rechtstreeks aan de minister bevoegd voor het stedelijk beleid en de minister bevoegd voor bijstand aan personen. Hij/zij wendt zich rechtstreeks tot de betrokken administraties. De coördinator is bij de administratie Binnenlandse Aangelegenheden "geaffecteerd".
- c. ten einde de lokale overheden optimaal en op permanente wijze te ondersteunen (bv. door de organisatie binnen de administratie van 1 permanent centraal aanspreekpunt) en ten einde de multidisciplinaire benadering vereist door de intentie om een stedelijk beleid te voeren, (dat meer is dan een sociaal beleid of een kansarmoedebeleid) te garanderen, zal een beperkte groep van personeelsleden voltijds toegevoegd worden aan het horizontaal bestuursorgaan om te werken o.l.v. de coördinator. De 4 sociale coördinatoren VFIK zullen worden aangevuld met personen uit of vertrouwd met de zgn. harde sectoren (economie, tewerkstelling, ruimtelijke ordening, huisvesting, infrastructuur, ...).

Deze SIF-cel wordt geleidelijk operationeel, vanaf 1 september 1996 en zal volledig operationeel zijn in de loop van oktober 1996.

5.2. Vooral voor de SIF-plus gemeenten is het van primordiaal belang om duidelijke resultaten te omschrijven en te meten, zowel kwantitatief als kwalitatief. Sommige resultaten (speelplein, groenvoorziening...) zijn eenvoudig meetbaar, voor andere beleidsterreinen (o.a. welzijnsinitiatieven) is het omzetten van resultaten in indicatoren veel complexer. De know-how voor de aanmaak van **indicatoren** zal in onderling overleg met de gemeenten geleidelijk opgebouwd worden, in samenwerking met Administratie Planning en Statistiek. Deze administratie ontwikkelde immers in het kader van het strategisch plan 'stedelijke problematiek' een aantal indicatoren. In samenwerking met de Administratie Planning en Statistiek en externen zal een aangepast audit- en monitoringsysteem voor de zgn. Sifplus gemeenten ontworpen worden.

Met de gegevens verkregen vanuit de SIF-beleidsovereenkomst zullen de indicatoren stedelijk beleid kunnen vervolledigd of verfijnd worden.

5.3. Een 'onderzoek naar achtergestelde buurten' uitgevoerd o.l.v. prof. C. Kesteloot van het Instituut voor Sociale en Economische Geografie aan de KU Leuven resulteerde in een atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel. Deze atlas wordt in oktober 1996 gepubliceerd.

De gegevens over **achtergestelde buurten** kunnen een gemeente indicaties geven en een hulp zijn bij de afbakening van wijken en de opmaak van wijkontwikkelingsplannen. Deze gegevens zijn echter niet als dwingend te beschouwen, ze zijn eerder ondersteunend van aard.

Volgens deze benadering zijn er in Vlaanderen 128 'achtergestelde buurten' met 220.000 inwoners in 35 steden en gemeenten.

5.4. In het kader van de implementatie van het Social Impulsfonds werd aan de Koning Boudewijnstichting de opdracht gegeven om drie **ondersteunende publicaties** ten behoeve van OCMW's en gemeenten uit te werken. Deze serie bestaat uit drie afzonderlijke delen die inhoudelijk één geheel vormen:

- * Handleiding geïntegreerd lokaal beleidsplan : deze brochure geeft onder meer aan in welke stappen een dergelijk plan uitgetekend kan worden.
- * Handleiding voor wijk- en buurtontwikkeling : deze publicatie wordt gepresenteerd onder de vorm van losse afleveringen. Zij omvat een handleiding en ideeën voor het opmaken van wijk- of buurtontwikkelingsplannen voor de gemeente. De eerste ervaringen met het experiment sociale vernieuwing (wijkontwikkeling in vijf Vlaamse gemeenten) worden hierin geïntegreerd. Deze handleiding wordt als een uiterst praktische en toegankelijke gids opgevat. De gebruiker kan naar eigen behoefte kennis nemen van algemene informatie, technische uitwerkingsfiches en talrijke praktijkillustraties.
- * Conceptenboek lokaal kansenbeleid : in deze publicatie worden de begrippenkaders en instrumenten uit de vier deelrapporten van een interuniversitair onderzoeksproject "Evaluatie Lokaal Inclusief Armoedebeleid" gepresenteerd. Het lokaal kansenbeleid wordt toegelicht met het SIF als nieuw instrument.

Voor de SIF-plus en de ex-VFIK-gemeenten werd in juni 1996 in samenwerking met twee universitaire instellingen een vormingsprogramma bestaande uit vier modules opgestart. Het programma loopt tot eind 1996. In oktober 1996 worden bovendien in samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten en de Vereniging Vlaamse Provincies een tweede cyclus van informatie- en vormingsdagen georganiseerd voor alle SIF-gemeenten. De eerste reeks van dagen had plaats in juni 1996.

Er worden bovendien een aantal ondersteunende brochures gepubliceerd :

- "Over cijfers en gemeenten". Het decreet inzake het Sociaal Impulsfonds op maat van uw gemeente (Ministerie Vlaamse Gemeenschap) (uitleg over de 10 achterstellingscriteria) (reeds gepubliceerd) ;

- "Kansarmoedecijfers volgens het decreet op het Sociaal Impulsfonds" (Stativaria 15) (Administratie Planning en Statistiek) (reeds gepubliceerd) ;
- "De atlas van de achtergestelde buurten" (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) ;
- "Het Sociaal Impulsfonds" (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap).

De twee laatste brochures worden in oktober 1996 gepubliceerd.

6. Stand van zaken m.b.t. de SIF-beleidsvereenkomsten

Momenteel bereiden de SIF-plus-gemeenten en de ex-VFIK-gemeenten die niets uit het SIF krijgen de specifieke convenant 1996 voor. De eerste beleidsvereenkomsten 1996 worden in oktober 1996 ter goedkeuring aan de regering voorgelegd.

Alle Vlaamse gemeenten bereiden bovendien de meerjarige beleidsvereenkomst 1997-1999 voor. De eerste goedkeuringen worden verwacht eind 1996/begin 1997.

7. Communicatieplan Stedelijk Beleid en Sociaal Impulsfonds

De doelstelling van het communicatieplan is :

- * een positief imago creëren van de steden. Ze zijn de motor van de economische ontwikkeling en cultuur. Dit draagt bij tot het remmen of stoppen van de stadsvlucht ;
- * de doelstellingen van het stedelijk beleid ondersteunen. Concreet is dat in de eerste plaats de ondersteuning van het convenantenbeleid ;
- * De betrokkenheid van de wijkbewoners en inwoners van de gemeente vergroten.

Uitgangspunten van het communicatiebeleid zijn :

- * Communicatie rond het Vlaamse stedelijk beleid moet geschieden in samenspraak met de lokale besturen ;
- * De communicatie moet vooral uitgaan van resultaten, in plaats van op intenties ;
- * De communicatie moet vertrekken vanuit de beleving van de bewoners.

Precies daarom hechten de door de Vlaamse regering goedgekeurde modellen van beleidsvereenkomst veel belang aan het lokaal informatie- en communicatiebeleid. Alle gemeenten moeten de bevolking over de inhoud van de beleidsvereenkomst en de uitvoering ervan informeren. Wat de SIF + gemeenten betreft, wordt een duidelijk info- en communicatiebeleid gevraagd. Op grond daarvan zullen de Vlaamse overheid en het lokaal bestuur samen hun communicatiebeleid op elkaar afstemmen.

De Sif-campagne wordt dus op twee niveaus gevoerd:

1. de Vlaamse campagne die het Sif-beleid bekend maakt ;
2. de lokale campagne die inspeelt op de specifieke problemen in de steden en gemeenten. Een wijkgebonden aanpak is hier noodzakelijk.

De Sif-campagne wordt in vier stappen uitgewerkt :

1. Kennismaking met de problematiek door gesprekken met betrokken steden en gemeenten
2. Plaatselijke informatieronde bij de Sif + gemeenten met als doel :
  - * luisteren naar lokale problemen
  - * situeren oplossingen binnen Sif
  - * bespreking communicatie

3. Uitwerken van standaardcommunicatiepakketten
4. Presentatie van afgeleide communicatievoorstellen per gemeente.

In functie van de gesprekken met de betrokkenen worden 3 centrale thema's (wonen - werken - veiligheid) verder uitgewerkt, rekening houdend met de doelstellingen van het lokaal beleid met het oog op het herstel van de leefbaarheid van de achtergestelde buurten en de steden, de bestrijding van de kansarmoede en de bevordering van het welzijn.

Netwerkvorming rond communicatie tussen de steden en gemeenten zal worden gestimuleerd.

Begin november verschijnt er een folder voor het brede publiek over het SIF en de beschikbare brochures. In de kranten komt er daarover telkens een advertentie. De brochures zullen worden verspreid via de Vlaamse Gemeenschap.

Voor 1997 is er een cluster-advertentiecampaagne in de kranten gepland rond het stedelijk beleid.

Deze campagne kan en zal uiteraard niet beperkt blijven tot het jaar 1997. De campagne en de ondersteuning van de lokale besturen loopt tot en met 1999 (duur van de beleidsovereenkomst 1997-1999). Gedurende de ganse periode zal de Vlaamse gemeenschap een kader scheppen waaraan de steden en gemeenten hun campagnes kunnen "ophangen". Zo zou alles moeten kunnen culminereren in een Jaar van de stad in 1999. Jaarlijks zouden bovendien in een aantal steden en gemeenten terugkerende activiteiten moeten worden georganiseerd (bv. bezoeken aan door bewoners gerenoveerde woningen, aan sociale huisvestingsprojecten of andere belangrijke realisaties). Dit past meteen in de campagnes die sommige steden en gemeenten voeren of willen voeren tegen de stadsvlucht (cfr. campagne Antwerpen woonstad). Het aspect stedelijk beleid kan bovendien meegenomen worden in initiatieven als dat van de Monumentendag.

Hoofdstuk 3. Het inclusief beleid in uitvoering

Het Sociaal Impulsfonds is 1 van de instrumenten van het stedelijk beleid. Ook de andere beleidsdomeinen moeten echter een bijdrage leveren tot het herstel van de stedelijke leefomgeving.

1. Alvorens een kort overzicht te geven van de belangrijkste maatregelen vanuit andere beleidsdomeinen, dient te worden gewezen op het feit dat het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zowel de totstandkoming als de uitvoering van een inclusief stedelijk beleid optimaal wil ondersteunen door het Strategisch Plan "stedelijke problematiek". De Vlaamse regering heeft in juli 1996 de strategische doelstellingen en de kritische succesfactoren en de weging ervan gevalideerd. Ook de projecten werden gepositioneerd ten opzichte van de strategische doelstellingen.

Het strategisch plan "Stedelijke problematiek" is gericht op de steden, maar wil ook zoveel mogelijk de problematiek van achtergestelde wijken in de strategie opnemen. De leefbaarheid van wijk en stad zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden : in de achtergestelde wijken doet de stedelijke problematiek zich immers op een uiterst geconcentreerde wijze voor.

De missie van het Vlaamse beleid "Stedelijke problematiek" werd gedefinieerd als 'het voeren van een beleid gericht op het duurzaam herstel van de leefbaarheid in de steden inzonderheid in de achtergestelde wijken'.

Er werden vier strategische doelstellingen rond achtergestelde buurten en stedelijke woonkernen geformuleerd :

- * het economisch draagvlak in achtergestelde wijken verstevigen ;
- * de aantrekkelijkheid van en het samenleven in de achtergestelde wijk bevorderen ;
- * de maatschappelijke positie van de wijkbewoners verbeteren ;
- * een evenwichtige en kwaliteitsvolle ontwikkeling van een aantal stedelijke woonkernen tot stand brengen.

Het plan omschrijft bovendien de kritische succesfactoren die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren.

Er moet allereerst een partnerschap met de steden tot stand gebracht worden. Alle relevante wijkactoren dienen hier op een geëigende manier bij betrokken te worden. Een stedelijk beleid gericht op duurzaam herstel van de leefbaarheid dient jongeren effectief te bereiken. Zowel op het niveau van de steden als op het niveau van de diensten van de Vlaamse regering wordt het stedelijk beleid op een integrale en oplossingsgerichte wijze uitgevoerd. De maatregelen en de uitvoeringsprogramma's van de verschillende beleidssectoren moeten bij voorrang ingezet worden ter ondersteuning van het stedelijk beleid. Het Vlaams stedelijk beleid situeert zich in een ruimere context : synergie en samenwerking met de federale en Europese instanties moet tot stand gebracht worden. Een beleid van herstel van de leefbaarheid is een beleid met aandacht voor de stedelijk potentialiteiten, zoals het toeristisch-cultureel aanbod en de aanwezige multiculturaliteit. Bovendien kan een aangepast verkeersbeleid bijdragen tot het verhogen van de leefbaarheid van de steden. Via een grond- en pandenbeleid kan de overheid sturend optreden om de meest geschikte gronden en panden tegen billijke voorwaarden ter beschikking te stellen aan wie hieraan de meest opportune bestemming kan geven.

2. Hierna volgt een beknopt overzicht van de voornaamste maatregelen uit verschillende beleidsdomeinen die een bijdrage leveren tot de verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit van de steden en gemeenten:

- **Renovatie** : het programma voor vernieuwbouw en wijkrenovatie in de stads- en dorpskernen is inmiddels opgestart en in volle uitvoering. Het zal worden gerealiseerd over een periode van drie jaar. Hiervoor is 9 miljard frank vrijgemaakt uit de middelen die de Vlaamse huisvestingsmaatschappijen beheren.
- **Openbaar vervoer en mobiliteitsconvenanten** : In 1997 wil de regering ook een belangrijke inspanning leveren om het trampark van de Vlaamse Vervoermaatschappij te vernieuwen, waardoor tevens de broodnodige capaciteitsverhogingen kunnen worden verwezenlijkt. Hiervoor is 350 miljoen extra voorzien. De regering zal in 1997 haar investeringsbeleid inzake openbaar vervoer en wegeninfrastructuur nog sterker bepalen in functie van de resultaatgerichte afspraken die in mobiliteitsconvenanten worden vastgelegd. Het krediet wordt opgetrokken tot 460 miljoen.
- **Commerciële centra** : Om de ruimte in Vlaanderen beter te benutten en om de economische ontwikkeling van stads- en dorpskernen te stimuleren wordt een nieuw project opgestart dat specifiek gericht is op het aantrekkelijker maken van binnenstedelijke commerciële centra in kernen met regionale uitstraling; Hiervoor is 1 miljard frank voorzien.
- **Werkervaringsplan** : in het werkervaringsplan werden een aanzienlijk aantal werkervaringsplaatsen toegewezen aan SIF + gemeenten.
- **Stedelijk KO-beleid : inbreidingssteun** : er wordt een economische inbreidingssteun toegekend bovenop de normale expansiesteun wanneer een KO of zelfstandige zich integreert in een stedelijk gebied. De integratie moet gebeuren in een leegstaand pand en/of een vervallen terrein dat minstens drie jaar aan economische of handelsactiviteiten is onttrokken geweest.
- **Welzijn en cultuur** : de opbouwwerkorganisaties werden gevraagd om zich bij de meerjarenplanning 1997-2000 bij voorkeur in te schakelen in het lokaal beleid. Andere vermeldenswaardige acties zijn : de deelname van kansarme jongeren aan het jeugdwerk ; de participatie van bewoners uit kansarme buurten aan het cultureel gebeuren ; het mogelijk maken van een lokaal minderheden- en migrantenbeleid ; voorzieningen voor kinderen en jongeren (kinderopvang en speelruimte voor de jeugd in de kansarme buurten) en de implementatie van het straathoekwerk.
- **Kind en Gezin** : in buurten met een hoge concentratie van kansarme gezinnen met jonge kinderen werden preventieve zorgcentra opgericht.

- **Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen** : op 24 juli van dit jaar heeft regering het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, het zogenaamde RSV, principieel goedgekeurd. Op het einde van het jaar start het openbaar onderzoek. Het RSV moet in het najaar van 1997 definitief kunnen worden vastgelegd.

De regering heeft in het RSV een evenwicht gevonden in het streven naar een autonome ruimtelijke ontwikkeling voor alle maatschappelijk sectoren volgens de principes van gedeconcentreerde bundeling, herwaardering van het stedelijk weefsel en de bescherming van de open ruimte. Het RSV zal rechtszekerheid bieden aan alle betrokkenen en ervoor zorgen dat conflicten inzake ruimtegebrek op een serene manier opgelost geraken. .

- **korte termijn onderzoeksprogramma toerisme** : dit programma onderzoekt onder meer de impact van cultuurtoerisme als hefboom voor stedelijke revitalisatie.
- **ruimtelijke ordening en stedenbouw** : de vormvoorschriften en de behandeling van beroepen inzake aanvragen voor een bouw- of verkavelingsvergunning worden gewijzigd om een vlotter afhandeling van de bouwdoSSIers te garanderen.
- **grond- en pandenbeleid** : er worden vier soorten tegemoetkomingen voorzien : een tegemoetkoming voor de actualisering van de gemeentelijke inventaris onbebouwde percelen ; een tegemoetkoming voor grond- en pandenverwerving in functie van strategische projecten ; een tegemoetkoming aan de provincies voor de ontwikkeling van een eenvormige registratiemethode voor gegevens met oog op de uitbouw grond- en pandenbeleid ; een tegemoetkoming voor herverkavelingsinitiatieven.
- **Woningfonds : goedkope leningen in 10 steden voor gezinnen met twee kinderen** : ook gezinnen met twee kinderen kunnen genieten van leningen van het Vlaams Woningfonds voor het verwerven van woningen in de steden Antwerpen, Gent, Brugge, Leuven, Aalst, Kortrijk, Mechelen, Oostende, Sint-Niklaas en Hasselt. De maatregel geldt tot 31 december 1997.
- **herwaarderingsgebieden voor vernieuwingsoperaties in de stads-en dorpskernen** : het budget werd met 100 miljoen verhoogd tot 487 mio frank.
- **de gewestelijke heffing op de leegstand en de verkrotting** : de heffing is een belangrijk onderdeel van de strijd tegen de verkrotting en de leegstand, meer in het bijzonder in de stads-en dorpskernen. De opbrengst wordt jaarlijks toegevoegd aan het Sociaal Impulsfonds en komt zo integraal ten goede aan het lokaal beleid tot verbetering van de leef-en omgevingskwaliteit.

Leo Peeters
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Stedelijk Beleid en Huisvesting